

De maansteen van Willem Drees werd jaren gekoesterd als een van de meest exotische objecten in de collectie van het Rijksmuseum. Tweemaal werd hij tentoongesteld. De laatste expositie kreeg een staartje. TEKST XANDRA VAN GELDER

GEVALLEN STEEN

Uitgerekend Willem Drees, de minst frivole minister-president van Nederland, kreeg in 1969 een maansteen van de Amerikaanse ambassadeur J. William Middendorf II. De eerste bemande maanvlucht dat jaar was een ongekende hype. De drie betreffende astronauten – Neil Armstrong, Michael Collins en Edwin Aldrin – deden als helden in korte tijd 25 landen aan, waaronder Nederland. Ze bleven hier slechts een halve dag. Koningin Juliana en de toenmalige premier Piet de Jong ontvingen hen op 9 oktober 1969. Juliana kreeg, net als andere staatshoofden, een kopie van de plaquette die de astronauten op de maan achterlieten. De regering verblijdde de astronauten met een zilveren fazant. Op dezelfde dag werd in de RAI in Amsterdam een tentoonstelling over ruimtevaart geopend. Daar kreeg voormalig premier Drees zijn maansteen. Na het overlijden van Drees liet zijn familie conservatoren van het Rijksmuseum kijken of ze iets van hun gading konden vinden in de nalatenschap van de grootste naoorlogse premier. De maansteen viel direct op. Hij ging mee naar de depots van het museum en werd voor 100.000 gulden verzekerd. Begin 2000 werden bureau, pennenkoker, schrijfmap en maansteen van Drees tentoongesteld in de zaal naast de Nachtwacht.

Niet van deze wereld

De tweede keer dat de steen de depots verliet, was in 2006 voor een modern kunstproject, *Fly me to the Moon*. Het kunstenaarsduo Bik Van der Pol maakte een grote show rond het oudste stuk van het museum. In een van de torens van het hoofdgebouw vond de bezoeker, na een tocht over een smalle wenteltrap, de steen verstild in een vitrine. In het begeleidende boek schreef Bik Van der Pol: 'In de collectie van het Rijksmuseum is de steen letterlijk een *alien*, vreemd en afwijkend: te midden van alle andere objecten van het museum, het enige object dat niet van deze wereld is.'

De tentoonstelling trok ook de belangstelling van ruimtevaartdeskundigen. Arno Wielders, ruimtevaartconsultant van Space Horizon, twijfelde direct aan de echtheid van de steen. "In 1969 waren de astronauten maar kort op de maan. Ze moesten van alles doen en namen slechts een zakje vol stenen mee. NASA heeft die allemaal gehouden voor eigen onderzoek. NASA houdt heel precies bij waar welke steen is en deze steen komt in hun boeken niet voor." Diverse deskundigen bogen zich erover en uiteindelijk kwamen zij tot de conclusie: dit is geen buitenaardse steen. Waarom ambassadeur Middendorf juist aan Drees, die toen al elf jaar geen premier meer was, een steen gaf, is niet opgehelderd.

Speciaal voor *Oog* werden op de Vrije Universiteit in Amsterdam een aantal onderzoeken op de steen losgelaten. Met een fijn beiteltje werd, op een bestaande breuklijn, een klein scherfje los gewrikt dat verschillende analyses onderging. Frank Beunk en Wim van Westrenen, beiden steendeskundigen – petrologen is de officiële term – begeleidden het onderzoek. De steen die ooit van de maan kwam, blijkt niet meer dan een stuk versteend hout. "Het is een non-descripte, vrijwel waardeloze steen", oordeelt Beunk. Van versteend hout bestaan mooiere voorbeelden. Een echte liefhebber koopt die voor maximaal 50 euro. <

Op de zes Apollo-vluchten tussen 1969 en 1972 werd van de maan 382 kilo steen, kiezels en andere bodemproducten meegevoerd. De steen die Drees ontving bleek echter een nepper.